

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Opvs Theologicvm

Mauro, Silvestro

MDCLXXXVII

Q. 236. Vtrum subiectum pœnitentiæ sit voluntas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84149](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84149)

sunt finitè in infinitum, cum possint exerceri actus circa plura, & plura obiecta formalia, honesta specie diversa. De facto tamen semper sunt finitæ, cum exercentur solum actus finitos circa finita obiecta formalia.

QVÆSTIO CCXXXVI.

Virum subiectum penitentia sit voluntas?

S. Th. qu. 85. art. 4.

1. **P**rimo videtur subiectum proprium penitentia esse concupiscibilis, quæ est vna pars appetitus sensitivi. Penitentia enim est quædam tristitia de peccato commisso; sed tristitia, sicut & gaudium, est in concupiscibili, tanquam in proprio subiecto; ergo &c.

2. Secundo videtur subiectum penitentia esse irascibilis, quæ est alia pars appetitus sensitivi. Nam vt cap. 8. docet author libri de vera, & falsa penitentia apud Augustinum tom. 4. penitentia est quædam vindicta, quam penitens sumit de se ipso; sed vindicta est actus irascibilis: siquidem ira est appetitus vindictæ: ergo &c.

3. Tertio subiectum penitentia videtur esse memoria. Nam ex Aristot. lib. de memoria, & reminiscencia, cap. 1. proprium obiectum memoriæ est præteritum; sed penitentia est de præterito, hoc est de peccatis commissis: ergo &c.

4. Quarto nulla res agit, vbi non est; sed penitentia excludit peccatum ab omnibus vicibus, & potentijs animæ: ergo penitentia debet recipi in omnibus viribus, & potentijs animæ.

5. Respondeo penitentiam posse sumi, in quantum est quædam passio tristitiæ, quæ tristatur de peccato commisso; & in hoc sensu est in concupiscibili, tanquam in subiecto: siquidem tristitia, cum sit passio concupiscibilis, est in concupiscibili, tanquam in subiecto. Secundo penitentia potest sumi, in quantum est habitus virtutis, cuius obiectum formale est honestas operandi ad destructionem, emendationem, & compensationem peccati commissi; & in hoc sensu subiectum proprium penitentia est voluntas. Ratio est, quia vt cum Aristotle, & Sancto Thoma, aliisque communiter dixi tomo 2. quæst. 177. de iustitia, & iure, cum sint quatuor virtutes cardinales, nimirum prudentia, iustitia, temperantia, & fortitudo, subiectum proprium prudentia est intellectus practicus, subiectum proprium iustitiæ, quæ ordinat actiones ad alterum, est voluntas, subiectum proprium temperantiæ, quæ ponit modum in præcipuis passionibus concupiscibilis, est concupiscibilis, subiectum proprium fortitudinis, quæ ponit modum in præcipuis passionibus irascibi-

Tom. III.

lis, est irascibilis; sed penitentia est quædam species iustitiæ hominis ad Deum, vt dictum est quæst. 133.: ergo subiectum proprium penitentia est voluntas.

6. Ad 1. distinguo maiorem: penitentia, in quantum est passio, est quædam tristitia de peccato commisso, concedo; in quantum est habitus virtutis, nego; distinguo eodem pacto maiorem: & nego consequentiam. Penitentia in quantum est passio est quædam tristitia de peccato commisso, & est in concupiscibili; at in quantum est virtus, est habitus per se intendens honestatem compendiandi peccatum, & cum sit species iustitiæ, recipitur in voluntate, quæ est subiectum iustitiæ, vt explicatum est.

7. Ad 2. distinguo maiorem: vindicta, in quantum est appetitus ex passione iræ, est in irascibili, concedo; in quantum est virtus ex præscripto rationis intendens punire peccata propria, est in irascibili, nego; & nego consequentiam. Penitentia dicitur vindicta, in quantum includit voluntatem puniendi peccata propria, ad illa destruenda, & sub hac ratione est virtus, & recipitur in voluntate, quæ est subiectum iustitiæ, vt explicatum est.

8. Ad 3. distinguo maiorem: proprium obiectum memoriæ est præteritum, ita vt sit obiectum solius memoriæ, nego; ita vt sit obiectum etiam alicuius actus, & habitus appetitivi, concedo maiorem; concedo maiorem; & nego consequentiam. Præteritum est quidem obiectum memoriæ, sed non est obiectum solius memoriæ, sed etiam aliquorum actuum, & habituum appetitiuorum, ac proinde etiam penitentia, quæ cum sit habitus appetitiuus, non potest habere pro subiecto memoriæ, quæ est facultas apprehensiva, sed debet habere pro subiecto aliquam facultatem appetitiuam, & non aliam, quam voluntatem, vt explicatum est.

9. Ad 4. distinguo maiorem: nulla res agit per informationem, vbi non est, concedo; nulla res agit per influxum, vbi non est, nego: concedo maiorem; & nego consequentiam. Virtutes actiue agunt etiam, vbi non sunt, eo pacto, quo calor, qui est in igne, producit calorem in alijs subiectis; ergo non est mirum, quod penitentia, licet sit virtus existens in voluntate, tanquam in subiecto, quæ voluntas mouet omnes alias potentias, possit agere in omnibus alijs potentijs, operando ad expellendum peccatum ab omnibus potentijs.

QVÆSTIO CCXXXVII.

Virum principium penitentia sit ex timore?

S. Th. quæst. 85. art. 5.

1. **V**idetur principium penitentia non esse timor: primo, quia principium omnium actuum supernaturalium est fides; G g sed